

nih sestankih. kovali tam načrte in smer-nice za narodu koristno delo. Nobeno strankarsko naziranje nas ni razdvajalo v času ko so tovariši onstran uporabliali proti lastnim stanovskim bratom najs-trupenejša rezila — vse nas je družila. Če tudi različnega svetovnega naziranja kakor smo še danes koroški učitelji iz-gnanci. Samo ena misel, kako pomagati našim zaslužnim bratom in sestram. Nobene disharmonije vselej in povsod iskrena tovariška solidarnost in četudi maloštevilni bili smo močni. Tebe pa je dičila še posebe melka struna srca na kateri si intoniral natičistejše pesmi na-rodne ljubavi in zlasti do njegove mla-deži kamor te je usoda zanesla. Nikdar ni mogla zlomiti še tako brutalna sila Tvoje požrtvovalnosti in nikjer kjer si služboval, bodisi v Švabeku pri Pliber-ku, bodisi v Št. Primožu pri Doberlvasi nikjer ti sovražne sile niso udušile tvojega vesela do dela in narodne ljubavi. Še v leno harmonijo si zbiral svoje sile še gorkejša lučbezen je prevečala vsa tvoja dela in srečna ona mladina, kateri si bil Ti vzgojitelj. Dobra dela so neumrjoča, dela storjena iz ljubavi so večna. Tvoje seme, ki si ga zasejal mladini kljue v srcih mladeničev in mož dev in mater onstran menikov. So to živi spomeniki Tebi na onih krajih, kjer je tvoji neumorni duh obiel koroško slovensko dečo. Povdar-jal si: »Tvoja nam je prave, iskrene lu-bavi, ker le ta premaguje vse a sama je nezmarljiva.« Verjemi, ko bi vsak slo-venski inteligent tako kakor Ti doimoval lučbezen do naroda in delal tako kakor Ti, ne umrl bi bil Ti za zavratno prole-tarsko boleznijo tako zgodaj. Preveč je bilo naloženo šibkim ramam kot iznan-ču po plebiscitu je manjkalo četudi v svo-bodni zemlji Tebi to, kar je ribi voda. Z dolgo trajajočo zavratno boleznijo je dogorevala Tvoja sveča v mučni bole-zniški postelji. Niti teza ti usoda ni dovo-lila da bi vsaj z žarkom ostanka Tvojih nekdanjih sil doživel preskrbo Tvojih otrok. Vse Tvoje sile so bile narodu po-svečene in žrtvovane. Mogočno so do-neli zvonovi ob potrebu: »Ne samo kar veleva mu stan kar more, to mož je sto-riti dolžan.« Razumeli smo jih, razumela jih je mladina, razumeli so jih tudi naša nada — naši učiteljski ki si Ti ubra-no zapeli zadnje slovo. Spavaj mirno svoj večni sen. Dobrček Drago.

— **Domoznanstvo** za osnovne šole, sestavil Josip Brinar. Cena vez. izvodu 20 Din.

Brinarjevo »Domoznanstvo« prinaša vso tisto domoznansko snov, ki jo pred-višje novi »nastavni plan« za 4. razred osnovnih šol (glej prilogo k »Osnovni Nastavni« br. 1.)

Prvi del knjige obravnava Slove-nijo in nato vso našo kraljevino po za-okroženih kulturno - zemljepisnih slikah. Drugi del »Domoznanstva« pa podaja v 44 vzorno sestavljenih slikah vse važne dogodke iz zgodovine troimenega naše-ga naroda. V zgodovinskih slikah je po-sebno naplašena etična stran ter izzve-nevala zgodovinski orisi v akorde do-molubia bratske sloge in slinčnih vzorov.

»Domoznanstvo« se odlikuje po iednatem slozu in preglelnosti ter kaže v vsem da je praktično delo izkušnega šolnika.

V istem založništvu (Goričar & Leskošek v Celju) je dobili učno knjigo »J. Brinar, »Slovenska vadnica« za višje razrede osnovnih šol in za me-ščanske šole. Vaie iz slovnice pravopisa in spisa. Cena vez. izvodu 24 Din.

Brinarjeva »Slovenska vadnica« ni morebiti suhoparen slovniški učbenik, marveč je bogata zakladnica narodnih pregovorov, skrbno izbranih pesniških citatov in odlomkov iz naših pisateljev-klasikov. Iz mnogobrojnih zledeov in vai se slovniški nauki tako izlahka izva-ralo kakor se izlušči kleno zrnje iz do-zorelega klasia.

Obe knjigi »Domoznanstvo« in »Slo-venska vadnica«, je šolska oblast uradno odobrila, a praktična uporaba v šoli bo dala knjigama najboljša priporočila.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovanja** na meščanske šole. V Tr-bovljah za začasnega upravitelja Albin Zavrl; v Ljubljani na II. deško meščansko šolo Ferdo Vi-gele; v Brežicah Jožica Tomšič; v Krškem Tere-zija Dokler; v Trzinu Vida Dežman.

— **Imenovanja** na meščanske šole. V Tr-bovljah za začasnega upravitelja Albin Zavrl; v Ljubljani na II. deško meščansko šolo Ferdo Vi-gele; v Brežicah Jožica Tomšič; v Krškem Tere-zija Dokler; v Trzinu Vida Dežman.

Književnost in umetnost.

— **Mladinske knjižnice**, ki jo izdaja v Celju prof. Pavel Holecček, je pravkar izšel III. zvezek. Vsebinsko je nadaljevanje prvih dveh zvezkov in

Naša društvena zborovanja.

Zanimanje pri društvi narašča. — Oglašati se je pričelo tudi mlajše učiteljstvo. — Načelne debate in stvarni boji bodo le dvignili članstvo. — Samostojno mišljenje članstva je naš najvišji cilj. — V društvenih poročilih se zrcali podrobno stanovsko delo in mišljenje članstva.

Vabila:

— **RIBNIŠKI IN VELIKOLAŠKI UČITELJSKI KROŽEK** imata v nedeljo 24. t. m. po prihodu opoldanskega vlaka sestanek v Velikih Laščah. Tema: Ob-ravnava novega učnega načrta. — **Pred-sednik.**

Poročila:

— **Novomeško okr. učit. društvo** je imelo v soboto 16. t. m. v novomeški osnovni šoli svoj izredni občni zbor. Udeležba je bila dokaj po-vojnina: 63 članov.

Izredni občni zbor sta posetila tudi gg. po-verjenik Skulj in urednik Dimnik iz Ljubljane. Predsednik Benedičič otvoril izr. občni zbor z običajnim pozdravi domačinom in gostom ter novodošlim tovarišicam ter preide na dnevni red:

1. **Poročilo predsednika in dopisi:** Sklene se, da plača društvo poverjenstvu Din 120.—. **Nato se razmotri dopis glede deležev »Učit. tiskarne«.** Vse pripraviva nakup deležev in stanovsko pod-piranje tega zavoda, da bo kdaj res »učiteljski«.

Na dopis poverjenstva glede pristopa k »Osrednji zvezi« in njenega predloga, da izstopi-mo iz vseh kulturnih in političnih društev, se sklene, da učiteljstvo ne izstopi iz imenovanih društev, ker učiteljstvo edino širi po deželi kulturo med priprosimi narodom in to z udeleževanjem v vseh mogočih društvih — ter da pristopi novom. okr. učit. društvo z vsemi člani k »Osrednji zvezi«. Naslednji dopis pojasni navzoči poverjenik g. Skulj, da se sestanejo v kratkem v Zagrebu vsi poverjeniki UJU, ki bodo razpravljali o učnih načrtih in o pokrajinskih oz. sreskih skladih za vzdr-ževanje šol.

2. **Poročilo o pokrajinski skupščini v Celju.** Poročilo je podal takratni delegat g. Matko, ki je žigosal postopanje »deklarašev« in obsojal njih-ov poklon ministru Puelju povodom bivanja v Beogradu. Poverjenik Skulj je pojasnil, da se deputacija ljublj. pov. UJU ni šla klanjati polje-delskemu ministru, temveč ga kot zastopnika Slo-vencev v vladi je opozorila na moralno in kul-turno škodo, ki bi se jo prizadalo z neprestanim prestavljanjem učnih moči »po službeni potrebi«. Bolje je prestavljanje z opozorilom preprediti kot pa pozneje pritiškati kljue in to ponavadi za-man. Prečital je tudi pismo ministra Puelja pover-jeništvu, koder g. minister pozdravlja pokret slov. učiteljstva. Povedal je g. poverjenik tudi, da so tedaj dosegli pri poljedelskem ministru, ki je ravno sestavljal svoj proračun, da so se postavili v proračun stroški za otvarjanje kmet. nadaljevalnih šol in pričrnanje tozadevnih učnih tečajev za učiteljstvo.

Med tov. Matkom in urednikom Dimnikom se je vnela debata o »Učit. Tovarišu«, ki baje vedno zbada in grize. Urednik Dimnik je pozval g. Matko, naj mu imenuje članke, ki ga zbadajo ter pozval navzoče, naj se vsakdo oglaš, čigar dopisa oz. članka ni objavil v našem listu. Ničče se ne oglaš, g. Matko pa trdi, da ga žalijo vsi »U. T.«, razen dveh izza časa deklaracijske dobe. Učit. Dimnik napada poverjenika in ured-nika, da si je sedanje poverjenstvo nelegalno pri-svojilo oblast. Oba zastopnika ljublj. UJU sta nato z dokumenti dokazala prejšnje postopanje in utemeljila potrebo temeljite remedure na ljublj. pov. UJU, za kar sta žela viharen aplavz.

3. **Poročilo o glavni skupščini v Beogradu.** Tov. Ivanetič je orisal v dobro pripravljemem referatu svoje vtise na glavni skupščini UJU v Beogradu, vtise, ki so bili dokaj neugodni in za nekatero poslušalce malo razveseljivi.

Sklenilo se je, da se mu potni stroški po-vrnejo.

4. **Sklepanje o eventualnem izstopu društva iz UJU poverjenstvu Ljubljana.** Zopet se je vnel hud besedni boj z ljubljanskima zastopnikoma. Zopet se je napadalo sedanje poverjenstvo nele-galnega postopanja in uzurpatorstva. Čudno je,

obsega 3 zanimive in živahne živalske povesti amerik. pisatelja E. S. Thompsona. Opremljen je jako lepo in stane (s poštnino) 12 Din. Prihodnji zvezek izide za Božič in prinese Jacka Londona povest: Klic iz gozdov.

— **Tavčarjevih zbranih spisov IV. zvezek.** Vsebina: Grajski pisar, 4000. V Zali. Izgubljeni Bog, Pomlad. — Uredil dr. Ivan Prijatelj. Izdala in založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1926. XII in 513 strani. Broš. Din 84, v platno vezano Din 100, v pol francoski vezavi Din 166.

V boljše umevanje pestre vsebine tega zvezka nas uvaja urednik z literarnim esejem in zaključuje z bogatimi, do zdaj le deloma znanimi opombami. Delo toplo priporočamo za vse knjiž-nice in zasebnike.

— **Nageljčki.** Zbirka eno- in dvoglasnih pesmi za srednjo stopnjo osnovnih šol 3. in 4. šolsko leto, ter Zbirka dvo- in troglasnih pesmi za višjo stopnjo osnovnih šol in za nižje razrede meščanskih šol. Zbirka vsebuje večinoma na-rodne pesmice zelo pripravne za šolo in mnogo tudi takih, ki do sedaj niso bile izdane. Nabral in izdal je »Nageljčke« Ciril Pregelj, učitelj na mestni osnovni šoli in učitelj na Glasbeni Matici v Celju. Naroča in dobiva se jih pri izdajatelju v Celju.

da sta ohranila gosta tako mirno kri. Na vse sta odgovarjala stvarno in resno, kar je nehoče vplivalo na zborovalce. Predsednik Benedičič se je sledač izjavil zadovoljnim z vsem, kar je z deklaracijo novotarij, le »narodno in državno edinstvo« mu manjka na čelu deklaracije. Vnele so se dolge debate o potrebi te izjave na čelu deklaracije oz. o nesmiselnosti te zahteve. Na eni strani tov. Benedičič, Matko in Dominiko, na drugi tov. Ivanetič in V. Pirnat z ljubljanskima gostoma. Dokazovali so »antidekla-racišev«, da je specijelno povdarjanje narodnega in državnega edinstva na čelu naše izjave nepo-trebno, ker smo vsi prisegli na ustavo, po kateri moramo vzgojiti mladino v narodnem in državnem duhu. Kdor tega ne bi delal, ga bodo itak napodili. S posebnim povdarjkom proglašeno narodno in državno edinstvo bi dalo preje povod dvomu v njegovo istinitost kot pa bi to potrjevalo. Naša življenska potreba je enotna organizacija vsega jugoslov. učiteljstva brez strankarske navlake in vere v močno falango deset in desetisočev učiteljstva, ki potem ne bo več orodje slučajnih močtev in strank, temveč njihova velika po-treba. Ne oni, mi bomo odločili o sebi, če bomo enotni, če bomo složni. To smo pa lahko le v strogo stanovski organizaciji. Zato zavrzimo pre-pir za nestanovske zadeve in one, ki jih izvršuje-mo vsi ter se združimo v pozitivnem delu. (Ogro-men aplavz navzočih — razen par izjem — ker vsem je bilo govornje iz duše.) Predsednik je vkljub navedenemu ostal pri zahtevi, da se po-sebe povdarja »nar. in drž. edinstvo« naše orga-nizacije — in ker tega »deklarašev« nočejo vnesti, je predlagal, da društvo izstopi iz ljublj. poverje-ništva UJU — nakar je tov. Matko pristavil — da bi se priglasilo zagrebškemu pov. UJU.

Za predsednikov predlog je glasovalo izmed navzočih: 17 članov. Nekaj članov in še več član-ic je že med debato zapustilo sobo, alj vsled potrebe ali iz »višje politike!« — neznano — nikakor pa jih ni že prej odšlo čez 20 kot je poročalo »Jutro« z dne 17. t. m. Ogromna večina zborovalcev je pričela mi-sliti z lastnimi možgani, spoznali so važnost trenutka in ostali na braniku organizacije, ki nam je in bo vitalnega pomena. Predsednik je smatral tako izpadlo glosa-vanje za nezapucno ter odstopil kot predsednik, nakar je odstopil ves odbor.

Tovariši Benedičič, Matko in 15 njunih so-mišljenikov je zapustilo zborovalce. Prej se je pa gov. Skulj obema strankama zahvalil za stvaren nastop, posebno pa večini za čuvanje organizacije ter pooblastil bivšega podpredsednika novom. okr. učit. društva tov. Viktor Pirnata, da vodi posle društva do običnega zbora, koder se bo izvolil nov odbor, ki bo delal v novem pravcu z idejo strogo stanovske učiteljske organizacije in do-segel tem potom svoj ideal in svojo življensko potrebo, v kar mu Bog pomagaj!

Sklenilo se je, da se skliče 6. novembra redni občni zbor članstva novom. okr. učit. društva, in ta občni zbor naj začrta smer bodočemu delu. Tov. Viktor Pirnat se je končno imenom zborovalcev zahvalil ljubljanskima tovarišema za čbisk in res stvarno debato, ki ni le njemu, tem-več pretežni večini članstva odprla oči in jim po-kazala pot, ki je edina prava.

S tem je bil končan ta stvarni, v debatah na višku stoječ in ves čas parlamentarni izredni občni zbor.

Tovarišice in tovariši, ki jim je pri srcu lastni blagor in ugled stam, in ki se še niso od-ločili, naj obračunajo s preteklostjo, naj žrtvujejo osebnosti — ker gre za idejo, za zdravo in močno idejo, ki mora zmagati in kronati naše delo — streznite se vsi, vrnite se! Ne podirajmo — zidajmo, ker sicer bo padalo kamenje naše stavbe najprej in najbolj na naše glave!

Na svidenje na občnem zboru 6. novembra t. l. V slogi je moč!

Novo mesto 17. oktobra 1926.

Pirnat Viktor.

— **Celjsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 9. oktobra t. l. v Celju. Od 139 članov je bilo navzočih 113.

Tov. predsednik pozdravlja v velikem šte-vilu navzoče članstvo, kar smatra za dobro zna-menje. Omenja, da so se v vodstvu organizacije izvršile važne spremembe, ki so prinesle razči-ščenje. Treba je le še, da poležejo nasprotstva in se ne ruši stanovska sloga v času, ko je zdru-žitev učiteljstva in sploh državnega uradništva najma. Od prerekanj preidemo k notranji poglo-bitvi dela v prid šoli, stanu in narodu. — Omenja odklovanje dolgoletnega zaslužnega društvenega predsednika tov. A. Sivke, ki mu društvo čestita. — Navaja izpremembe v društvenem članstvu in še posebej pozdravlja novo vstopivše tovarišice, tovariše. — Nato poroča o občnem zboru Uči-teljske tiskarne, ki se ga je udeležil.

K dopisu o pristopu k Učiteljski tiskarni je bila izražena potreba, da posamezniki pristopijo in so se v ta namen izvolili v tričlanski agitacijski odsek tov. Senica, Jelovšek in Pregelj. K pred-logu o izstopu iz društev se ni sprejel splošno obvezen sklep, kar bi bilo umestno le v slučaju, da se ta sklep v vsej državi izvede. Brez uja na uspeh te akcije pa ne kaže podirati koristnih društev, ki so sad zlasti učiteljevega dela. Sicer pa ima tu vsakdo itak proste roke. V vprašanju vstopa v OZIN je obveljalo stališče, naj da po-verjeništvu tozadevne direktive, po katerih naj društva enako nastopajo. Sprejel se je na znanje dopis, da tov. Godčeva v ožjem sosvetu zastopa še posebej naše društvo. Preko »Objektivnega po-ročila o poteku pokr. skupščine v Celju« je dru-štvo tudi v oni točki, ki pogreša zunanega pmpa ob tej priliki, slo na dnevni red.

Nato je bila sprejeta resolucija: 1. Celjsko učiteljsko društvo naglašja, da s sprejetim dekla-racijske smeri v poverjeništvu UJU Ljubljana ni nikakor utesnjeno priznavanje narodnega in dr-žavnega edinstva članstvu UJU.

2. Ker je ta točka edina, ki preti škodovati stanovskemu edinstvu, pozivamo vse tovariše in tovarišice k prevdarnemu premotrivanju in jih prosimo, naj ne zanašajo nepotrebnega razdora v naše vrste. Odgovornost za razdor bodo nosili krivci sami.

3. Prosimo poverjeništvu, naj omeji polemiko z novim listom, kakor tudi s političnim časopisjem, ker prerekanje more le poglobiti nasprotstva.

Društvo je proti krivicam učiteljem-vojakom nastopilo v resoluciji, obsegajoči točke, ki jih je tov. M. Vanda objavil v »Učit. Tovarišu« od 7. okt. 1926.

O rokotvornem tečaju v Mariboru, ki se je bavil največ z leparstvom (knjigovestvom, obde-lovanjem gline in tudi pletenjem, je stvarno in nazorno poročal tov. F. Hajšek.

Tov. g. M. Jankovičeva je razpravljala. »Kako se udeležiti učitelja na kmetih«. Poka-zala je, kje je to udeleževanje najpotrebneše in ki naj bodo ob najtežjih dneh najtesnejši, le z ljubeznijo do naroda, izraženo bolj z dejanji nego besedami, je učiteljci mogoče uspešno vr-šiti svoje poslanstvo v narodu. Članstvo je sledilo tem globokim in lepim mislim s posebno pozor-nostjo.

O pokr. skupščini je poročal delegat tov. A. Volavšek in je podal njen potek prepleten s po-drobnostmi, ki so točno karakterizirale razpolo-ženja in mišljenja. Pojasnil je vzroke, ki so na-rekovali izvršene izpremembe ter je izkušeni preteklosti izvajal smernice za bodočnost.

O beograskem kongresu je poročal delegat tov. P. Jankovič. Jasno nam je očrtal pestre in zanimive, dobre in ne baš dobre, splošne in po-drobne vtise o razpoloženju in delu učiteljstva na kongresu.

Končno je tov. R. Pestevšek opozarjal na snujočo se »Samopomoč za učiteljsko dečo«. — R.

— **Konjiško društvo** je zborovalo dne 9. okt. 1926 v Konjicah ob udeležbi 45 članov-ic od 59 članov-ic.

Tovariš predsednik otvoril zborovanje s pri-srčnim pozdravom na navzoče, posebno pozdravi nove člane tov. Kaffouja, Stoparja in Kumpa, to-varišice Bekar, Stancar in Povh.

Omenja tragičen dogodek, ki je zadel tov. H. Schella, kateremu je bridka usoda ugrabila predrago sopogo. V znak spoštovanja blagopo-kojne in v sožalje preostalemu je vstalo članstvo na predsednikov poziv.

Prečitali so se razni dopisi.

Tov. nadzornik Bož. Gselman nam je podal jasna in točna navodila, kako se je ravnati po novih učnih načrtih. Omenja, da ni bilo poverje-ništvu udeleženo pri sestavi istih, ker bi se druga-če ne izdalo teh samo za 4 razrede oz. šolska leta, ampak za vse kategorije šolstva. Izraža sum-njo, da so s temi načrti pokazali namen, da se hočejo višji razredji ukiniti do 4. K debati pose-žejo tov. Schell, Podlógar, Berce, Unverdorben in tovarišica Bezla.

O pokrajinski skupščini poda kratko poro-čilo tov. H. Schell. Omenja, da ta sestanek učiteljstva ni bil na višku, udeleženci naj bi se dr-žali tudi dostojanstvenosti in discipline. Članstvo odobrava nastop svojih delegatov.

Tov. predsednik pa poroča o kongresu v Beogradu. Natančnejša poročila pa je prinesel Učit. Tovariši.

Predlogi: Tov. nadz. predlaga, da se sestavi-pijo podrobni učni načrti po novih programih.

Tov. ki že 2 leti dolguje članarino, naj se opozori potem odvetnika, da isto poravnava, ker kljub večkratnim opominom ni zadostila svoji dolžnosti.

Pri prihodnjem zborovanju naj bode glavna točka dnevnega reda: »Stališče našega društva napram deklaraciji in poverjeništvu«.

Tov. Brlež sestavi resolucijo, katero član-stvo enoglasno sprejme. Ta se glasi: »Učiteljsko društvo za Konjiški okraj zbrano dne 9. okt. t. l. na rednem zborovanju odobrava

a) delovanje svojih delegatov v Celju glede deklaracije.

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Franciškanska ul. 6. Učiteljstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist »UČITELJSKEGA KONVIKTA« v Ljubljani in »UČITELJSKEGA DOMA« v Mariboru.